КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

XII-гӀа НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦИ

Масса а мехкашкара пролетареш, вӀашагӀкхета!

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГӀалгӀай обкома Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхахьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕКЪ

ШОАТТА, 10 ФЕВРАЛЬ, 1968 шу. № 18 (4498).
Мах 2 кап.

ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

1968 шера 8—9 февралe Грозне, В. И. Ленина цӀерагӀча культура Двореце XII Нохч-ГӀалгӀай областной партийни конференци хилар.

Конференце дийцар ер дешаш:

КПСС областной комитета балхах йола отчет.

Ревизионни комиссе отчет.

КПСС областной комитет харжар.

Ревизионни комисси харжар.

КПСС обкома балхах отчетни доклад йир парте обкома хьалхарча секретара нов. **Апряткина С. С.** Ревизионни комиссе балхах отчетни доклад йир ревизионни комиссе председатела нов. **Решетникова А. М.**

Обкома а ревизионни комиссе а отчетни докладаш яьча пренеех къамаьлаш дир: **С. В. Синельникова** — КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара, **А. Ч. Осмаева** — КПСС Шаьла райкома хьалхарча секретара, **В. П. Назарова** — «Грознефть» объединене начальника, **А. Д. Кагерманова** — Урус-Мартана района «Красноармейский» совхоза бригадира, **Г. Ф. Пальчикова** — «Грознефтехимзаводы» объединене начальника, **Р. С. Ахматовас** — Нохч-ГӀалгӀай АССР писателий Союза председатела, **Н. П. Серебрякова** — Гудермесски локомотивни депо машиниста, **А. К. Дакаева** — Грозненски химкомбината № 7 йолча цеха вокхагӀа волча аппаратчика, **Д. Г. Завгаева** — Надтеречный района «Знаменский» совхоза директора, **К. С. Забелина** — КПСС XXIII съезда цӀерагӀча крекинг-завода парткома секретара, **К. Д. Бурмистрова** — республика прокурора, **В. В. Варлашкина** — КПСС Сунженски райкома хьалхарча секретара, **Г. И. Илюхина** — юрта боахама министра, **Б. Г. Габисова** — КПСС Урус-Мартана райкома хьалхарча секретара, **Ю. В. Сухорукова** — КПСС Грозненски райкома хьалхарча секретара, **С. С. Сидельникова** — облсовпрофа председатела, **Д. П. Саньков** — КПСС МалгӀабика горкома хьалхарча секретара, **Р. В. Вахаева** — республика халкъа тӀахьожама комитета председатела, **З. Ф. Бреховас** — «Грознефтехимремонтстрой» треста растворо-бетонни узла бригадира, **И. П. Кичика** — машинаькъа Грозненски отделене начальника, **С. А. Кириллова** — ВЛКСМ Нохч-ГӀалгӀай обкома секретара, **М. Г. Гайрбекова** — Нохч-ГӀалгӀай АССР Министрий Совета председатела, **У. М. Льянова** — Наьсаран района юрта боахама управлене начальника, **Н. З. Качлишвилe** — «СевКавНИИ» директора.

Пренеш чакхъяьлча дош хаддаш дола къамел дир КПСС обкома хьалхарча секретара **С. С. Апряткина.**

КПСС обкома балхах йола резолюци а тӀайийцар конференце, керда обкоми ревизионни комисси а харжар.

Конференце балхаца дакъа лаьцар КПСС ЦК отдела заведующе заместитела **С. А. Баскакова.**

Конференци дӀакъовл. Делегаташа партийни гимн «Интернационал» оал.

КПСС НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ ОБКОМА ПЛЕНУМ

Селхан XII-гӀа областной партийни конференце хержача КПСС обкома хьалхара Пленум хилар. Цо дийцар организационни дош.

КПСС обкома хьалхарча секретаралла хержар Пленумо нов. **С. С. Апряткин,** шоллагӀча секретаралла — **О. А. Чахкиев,** секретаралла — **М. И. Абубакаров, Х. Х. Боков, М. А. Дорохов.**

Ер состав а болаш обкома Бюро хержар Пленумо:

Бюро членаш: **С. С. Апряткин, О. А. Чахкиев, М. И. Абубакаров, Х. Х. Боков, М. А. Дорохов, И. А. Алмазов, М. Г. Гайрбеков, А. М. Слюсарев, С. С. Сидельников, С. В. Синельников, О. С. Беляев.**

Членалла кандидаташ: **Р. В. Вахаев, В. И. Жигалов, С. А. Кириллов.**

Пленумо чӀоагӀбир организационно-партийни болха отдела заведующелла — **О. С. Беляев,** пропаганда агитаци отдела заведующелла — **П. И. Латышев,** промышленно-транспортни отдела заведующелла — **Н. Я. Правенький,** мехкаьтта отдела заведующелла — **П. М. Тонконогов,** лайга чен кхачанчи промышленноста а торговле а отдела заведующелла — **З. А. Ахмадов,** тӀехьтоаьшъяра отдела заведующелла — **Р. А. Гойгов,** школай Ӏилмани отдела заведующелла — **В. Л. Новикова,** кхалнаха юкъерча балха отдела заведующелла — **Р. А. Саламова,** административни отдела заведующелла **Г. В. Калагов,** общи отдела заведующелла — **Н. И. Поляков,** финбоахама отдела заведующелла — **Н. М. Киров.**

Пленумо чӀоагӀбир редакторал: «Грозненский рабочий» — **А. Д. Авдеев,** «Ленинан некъ» — **Х. А. Мехтиев,** «Серлало» — **М. К. Льянов.**

КПСС Нохч-ГӀалгӀай областной комитета членаш

АБДУСАЛАМОВ Ш. А.	ДАНГАЛОВА К.	ЛАТЫШЕВ П. И.	СЕРЕБРЯКОВ Н. П.
АБУБАКАРОВ М. И.	ДАНИЛЕНКО А. А.	ЛЕТКОВСКАЯ Т. Б.	СИДЕЛЬНИКОВ С. С.
АВДЕЕВ А. Д.	ДВУРЕЧЕНСКАЯ З. М.	ЛОБОДА А. Д.	СИДИЕВА З.
АЛМАЗОВ И. А.	ДОРОГОЧИНСКИЙ А. З.	ЛУНИН А. В.	СИМАРЗИН В. С.
АПРЯТКИН С. С.	ДОРОХОВ М. А.	ЛЬЯНОВ А. О.	СИНЕЛЬНИКОВ С. В.
АХМАДОВ З. А.	ДОЦЕНКО З. И.	ЛЬЯНОВ М. К.	СЛЮСАРЕВ А. М.
АХМАТОВА Р. С.	ЕЛИСОВ Б. К.	ЛЯПИНА В. М.	СТОЙЧЕВ И. Ф.
БАЛАН В. Н.	ЖИГАЛОВ В. И.	МАМАЕВ М. А.	СУХОРУКОВ Ю. В.
БАРЗУКАЕВА А. Б.	ЖУКОВ Г. Г.	МЕХТИЕВ Х. А.	СУХИН В. Д.
БЕЛЕЦКИЙ В. Т.	ЗАВГАЕВ Д. Г.	НАЗАРОВ В. Б.	СУШКО А. Е.
БЕЛЯЕВ О. С.	ЗВЕРЬКОВА В. Ф.	НОВИКОВА В. Л.	СЫЩИКОВ Н. А.
БИЧЕВОЙ Н. И.	ИЛЮХИН Г. И.	ОЗИЕВА М. М.	ТАБАЦКОВА В. Г.
БОКОВ Х. Х.	ИНДЕРБИЕВ М. Т.	ОЛЕЙНИК М. И.	ТАТАЕВ В. А.
БРЫКСИН Е. В.	ИСТОМИН П. С.	ОСМАЕВ А. Ч.	ТОНКОНОГОВ П. М.
БУРМИСТРОВ К. Д.	ИТАЗОВ Б. Л.	ПАЛЬЧИКОВ Г. Ф.	УШАКОВА А. В.
ВАРЛАШКИН В. В.	КАГЕРМАНОВ А. Д.	ПАУК М. Я.	ЦОЛОЕВ С. Д.
ВАХАЕВ Р. В.	КАЛАГОВ Г. В.	ПЕТРУХИНА В. М.	ЧАЙКИН А. А.
ВОДНЕВ В. И.	КАТАСОНОВ А. Д.	ПОЖИДАЕВ В. П.	ЧАХКИЕВ О. А.
ГАБИСОВ Б. Г.	КАЧЛИШВИЛИ Н. З.	ПОЛУШКИН И. В.	ШАМАРДИН В. М.
ГАЙРБЕКОВ М. Г.	КИРИЛЛОВ С. А.	ПОЛЯКОВ Н. И.	ШИЛОВ Л. А.
ГАПАЕВА У. М.	КИЧИК И. П.	ПРАВЕНЬКИЙ Н. Я.	ЭСМУХАМБЕТОВ Н. А.
ГОЙГОВ Р. А-Г.	КЛЕПОВ А. С.	РУСИН В. Ф.	ЮРЧЕНКО Ф. Н.
ГУДАНТОВА Л. Б.	КОСТЮЧЕНКО А. П.	САЛАМОВА Р. А.	ЯНГУЛЬБАЕВ В. А.
ДАКАЕВ А. К.	КРАСНИКОВА Т. В.	САНЬКО Д. П.	

КПСС Нохч-ГӀалгӀай областной комитета членалла кандидаташ

АБДУЛАЕВ А. А.	ГАЙТАМИРОВ Ш. Х.	ЛАГУТИН С. М.	РЕШЕТНИКОВ А. М.
АВАНЕСОВ Н. А.	ГАПЛАЕВ А.	ЛАРЮТИНА З. П.	САМАРСКИЙ Г. Г.
АНИКИН Л. В.	ГОРОШКО Н. А.	ЛОПАТИН П. Д.	ХАМУРЗИЕВ Х. А.
БАРАХОЕВА Л. Э.	ЗУБКОВ В. Н.	МАГОМАДОВ М.	ШАМСАДОВА А. А.
БАРКИНХОЕВ М. А.	ИБРИЕВ С-Э. С.	МАГОМАДОВА А.	ШАМСАЕВ М.
БЕЛЯЕВ М. М.	НЕВЛЕВ В. В.	МАКОВКИНА Т. П.	ШВЫДРИК Н. А.
БИБУЛАТОВ Э. А.	КИРОВ К. М.	МИХАЙЛИК З. В.	ШИДАЕВ А-С.
ВОВК Н. Н.	КОСТОЕВА Х. Г.	ОСЕЦКИЙ А. И.	ЭЛЕРДАШВИЛИ Ю. Ш.
	КУЗНЕЦОВ Ю. А.		

Ревизионни комиссе членаш

АНДРЕЕВА Г. А.	ДЕРБЕНЦЕВА Н. В.	КРУТОВ П. М.	СКЛОКИН Г. В.
ГРЕБЕНЩИКОВ П. А.	ДРЯГАЛОВ А. П.	МИРЧЕВ Ф. В.	ФЕРЗАУЛИ С. Д.
ГУЛАЕВА Т. И.	ИЛЬИН М. И.	ПЛИЕВ С. А.	ШИРЯЕВ Г. К.
ГУРЕЕВ П. Я.	КЛИМЕНКОВА О. А.	РУДЯКОВ Н. К.	

ТЕХНИКА КИЙЧА Я

Укх деношка «Гудермесский» яхача совхоза механически мастерской коллективо рапорт делар тракторашта ремонт яра план хьалха хьалха кхоачашьяьй аьнна.

Дукхахча дакъе из толам хьахиннаб совхоза юкъарча мастерской партийни организаце ремонтникашта юкъе шерра социалистически яхь йоаржа а ль, шубоахама техникана ремонт мишта ю хьежаш пахаддаш тӀахьожаш лоаттабар бахьан долаш.

Бакъда, эттӀра хьалха совхозе тракторашта ремонт еза дика летацар гӀулакхаш. Дукха моттигаш нийслора къахьегаме производственни дисциплина телхаеш, цкъаза брак йолаш арахецар мастерскойшкара юртбоахама техника. Цудукхьа цеховой партийни организаца коммунисташа лаьрхӀар из лоархӀаме дош шоай собране хувца, долаш долча кхочашбоацарий бахьанаш кӀоаргга гучадаха. Хоадамболлаш бар партийни собране тӀайийна соцам. Партийни собране хӀара коммунист декхарийла вер вахи юкъе массово-политически болх дертӀа чакхбаккха, нийгара хьокхамтеда, хьалхашка зэтта декхараш кхоачашдара улув къахьегараш варцагӀбала. ТӀайийца из соцам мишта кхоачашбу хьежаш пахаддаш тӀахьожаш лоаттабир совхоза парткомо, керттера теркам тӀабайтар тӀайийца социалистически декхараш кхоачашдара долча дешашта. Ханнахьа укхаза итогаш йора ремонтникашта юкъе яьржача социалистически яхьа.

Массайолча дехашца хьаьтеха доахкар гойтара косебеш.

Токарни цехе массанена бӀаргагуш волча моттиге хьаьтеха доалдар хьокханий Доска. Цу тӀа хӀара дийнахьа дӀаяздора ремонтникашта кхарагӀдьйнк хьокхамаш. Январь бутт чакхбоаллаш тӀадийна хинна социалистически декхараш толашца кхочашдир ремонтно-механически мастерской коллективо. ХӀана бӀаьстан графикаш ремонт е еза план кхоачашъеш ба совхоза ремонтникаш. Хьалха санна дика къахьет Катаев Ӏаьлас, Спицин Федора, Абубакаров Гане, Владимиров Ивана. Сменени заданеш хӀара денна 130—150 процент кхоачашъю царех хӀаране. Шоашта улув къахьегача ремонтникашта дика ловкъестал де кийча хул цар, шоаш Ӏоаль опыт массанена хӀайоавайт.

Н. АСТАХОВ.

Грозненски автотракторни ремонтни завода цехий коллективо, сенгкашо, боллама шерра социалистически яхь йоаржаяй пятилетка кхоалагӀча шера план шолай хьалха кхоачашъяра пуньгу хьежама ди тӀехьа хьакхагӀа хул долча къахьегама толамаш. Валови продукци арахецара январь бетта план 107,9 процент кхоачашъяьй завода болхлоша. Къахьегама омсарле лакхъяра план а 6 процент тӀехкхоачашъяьй. Планех дьорхӀачул совгӀа сиха продукци 6 эзар сома мьха а. Укх бетта план а 108—110 процент кхоачашъеш хьайбагӀа завода коллектив.

Дукха ба заводе хьалхалатта, шоай декхараш толамца кхоачашдеш бола болхлой. Цар латтача ремонта юкъе цхьанкха брак ца хулийташ хӀара сменах нормаш 120 процент кхоачашъечарех цаӀ я Малина Нина Алексеевна. Массехк болха геназл а цуи. Цо толамца кхоачашбу шлифовальщица, расточница, крановщица болх.

Общественни болха тӀа а хьахаре дакъа лоац нов. Малинас. Профсоюза цехови комитета член я из. Ше болх бошаехьа а сайрийнарча школе 7-ча классе дешаш я.

Сурта тӀа: расточница В. Малина болх беш я.

ХӀАНАВ СО А ШИ ДАГАРА

Дукха уйла яьй аз хӀанз айса дувца гӀертачун. 30-ча январе шун газето кепатехха М. Сапралиева статья йийшача по дувцачоа раьза а хинна сай профессех болх берашца дагавала безам оттар са а газета тӀа гӀолла.

1959 шера курсаш а яьча трактора тӀа болх бе воллавелар со. Из болх безаш а пунах салоӀаш хулаш а вар, се юххьанца. КхоалагӀа шера болх хьа аз «ДТ» дӀабаькхьа, со соп къоне тракторист хиларе дарий а хац, цкъа цкъа: «Аз дика болх йарах, хьо тӀалхиййтарах декхал-ах хьа гӀоал», — дьена хона хетардоаш ахча яцдалар аз цу шерашка. Юххера а дог пӀеккхар со трактора́х. 1961 шера 6 бетта болх а баь йитар аз сай «ДТ».

Кхо шу гаргга ха яьккхар аз вай мехка кхача моттигашка балхашка дӀа-хьа ухаш. ХӀаьта а оштта дийна кхача варгха.

Палахача шера сентябрь бетта юха се вахьача Ӏаьлий-Юрта дӀе а хена тракторни бригаде вахар со. «Юха а «ДТ» елар сона (цу тӀа болх бе сиг воацаш латтар из) «Беларусь» йийхаяр аз, хӀаьта из тайпа трактор цхьаккха мукъа яцар.

ХьалхагӀа санна алапеш кӀезига доалардаш хуцачаш хинна из хургдий укхаза аьнна болх бе воллавелар со. Бакъда, хьалхара алапий хьалицаш а хайра сона цхьаккха хӀама хувцалена долашкара. Сайна моттаьа тайпара болх бича 20 гонал тӀехкхаллийтар са аналс хьалхарча бетта. Октябра хьалхарчи аз бетта 15 сом йийцар, хӀаьта из чакхбоалдаш хьалала оттадаьр 13 сом дар. Цу бетта 18 дийнахьа болх бир тха тракторо. Цу хана са сменщик Гамзаев Казбулат вар.

Шийй баьхьаш доаца хьай уж алапеш «ДТ-аш» тӀа дукхагӀа долча даьхье!) моттa кӀезигa хилар. Сона хеташ царех цхьадараш лезаш да.

Кхача трактораштa дукхагӀа ена тӀабола кхаташ, цудукхьа уж сихагӀа йох. Деталаш кхоачаш на хилар баьхьан долаш дукха, ха йоакхь по ставе дӀаэтта латтай. Цу хана тракториста алапий лаьтташ: сменщикаш да тхо.

ШоллагӀа дар: дукхагӀа долла болхой «Беларуськаш» лу, смешаре цкъа хьайе бола а хилаж хӀинца. Из дерригa а Ӏачхь трактористa, цун алапена. ТӀакха «Беларуський» массанена а хьа мачa хилац. Цудухьа «ДТ-аш» а оттам дӀаухь цхьаболa трактористаш.

Цудухьа со а дийнахь дукха ца йата. ТӀакха хӀана? ХӀана а шоа дага ца со, дел тӀаба ях са ши.

Хоа сона тхоай болхаш трактористаш ца толатта (тха бригаде бола хьабе саг воацаш техника лаьттар хӀана дӀадахача шера гуйшен балдаш сиxденнача хана). ХӀаьта а Ӏа къахьегарга хьежа алапи хьатӀадовгӀаш ца хилча Ӏа яха дукха безам хилац балхаца а. Сона моттa дел мы.

Солмин ДЖЕТОВ.
Наьсарерча «Знаменский» совхоза тракторист.

ТХО ШУЦА ДА, ВЬЕТНАМСКИ ДОТТАГӀИЙ!

АГРЕССОРАШ ЭШАБЕРГБА

«ДӀадаха къулаш Вьетнама гӀаре!» «Тхо шуца да вьетнамски доттагӀий». Цу тайпана лозунгаш а долаш селхан митинге гулбелар «Красный молот» завода машинашъераш.

Шийй кортамукъале бахьан долаш вьетнамски халкъо лоаттабеча къовсама хетаь митинг дӀаййлаар парткома секретара В. М. Шейкина.

— Вай завода къахьегамхой чӀоагӀа дог лазаш хьеж Вьетнамерча тӀема гӀулакхашка, — аьлар цо. — ЗӀенитача мехка деррига халкъ ураьттаа американски империалисташта духьала. Шийй кортамукъале, ираз, паргӀато бахьан долаш къовсам лоаттабу халкъ котдаргда!

Цул тӀехьагӀа Вьетнамерча тӀехьарча тӀема нердача собеьтех лаьца къамаьл дир инженер-технолога Хадеков Валентина Спиридоновнас. «Красный молот» завода кхалнаха дӀадеш Вьетнаме американцаша бу бӀеха, эхь долла тӀом сонабар. Вьетнама геранаш халкъаца ба тха деррига къахьегамхой, кхалнах. Ӏхо тешбаьдолчуш тӀелха къовсан лоаттабеш бола вьетнамски доттагӀий котбаргхалярах.

Дукха духьале йоаца Вьетнама карайоалаергье аьнна хайттаьар американски империализмана, — аьлар № 5 йолча цеха слесара Н. Ф. Лаздина. — кхьабакъьла уж гӀалат баьнналгa дӀахайтад къовачал, дехал долча вьетнамски халкъо. Вьетнама Къулбехьен прогрессивни низам, патриоташ шийра латаш ба американски гӀаьрахоел.

Из къаьста хьегой укх тӀехьарча деношка къулбехьен-вьетнамски латанотацӀо дика моттуш а болаш агрессорашта еча ниссаьлгнаца. Дерригана халкъо шийна ловкъостал дар бахьан долаш за из. Кхы а чӀоагӀагӀа ноагӀа тӀаликне царагӀдалаб цайна. Тха цеха коллективо агрессорашта вай а кхайкеш массанегара дез социализма латаьрь къахьегамна чӀоагӀдир.

Митинге къамаьлаш дир завода кертталча технолога заместитела А. И. Яковлева, фрезеровщика А. В. Шелковникова, иштта кхыбараша.

Интернационала, Вьетнамера шоай тӀема низаш арадахар хьедехаш резолюци тӀаййцар митингашъераша.

С. ШАДИЕВ.

Сурта тӀа: «Красный молот» завода болхлой митинг.

И. Панова сурт.

Кортмукъале бахьан долаш

Селхан, 9-ча февралe, делкъаьтта сахьат долалча хана Грозненски мехкдаьтта института актови зал тӀена льина хьалйиза вӀашагӀкхийтар института студенташ, преподавателаш. Шийй кортамукъале бахьан долаш вьетнамски халкъо лоаттабеча турпала къовсама хетаь митинг хьайийллар института парткома секретара заместитела Стерленко Юрий Александровича. Деррига советски наха санна, ерргга уйла, терман тӀабахнийта хьеж института преподавателаш, студенташ вьетнамски халкъо американски агрессия духьала лоаттабеча къовсамга, цар йоалача котталокашха, — аьлар цо. Шийй кортамукъале бахьан лета халкъ котдаргхилар тешаме да.

Митинге къамаьла де дош цу технически Ӏилмай доктора, профессора, кафедра заведующи волча Пихачев Георгий Борисовича. Январь бетта тӀехьарча денош хен февралe хьалхарча денош кен шийй мехка тӀом тӀабеца американски агрессорах эша а беш йоккха котало яьккхай Вьетнамски халкъо, — аьлар цо.

Вай мехкарча берригача наха, дуьнен тӀарча дерригача прогрессивни адамаше хьаьдехар да Вьетнамера американски агрессе дӀайоваккхилга.

Вайна массанена хоам да вьетнамски халкъо шийй бокъо яккхара къовсам лоаттабелга, — аьлар НЗ-64-4 яхача группера студентка Тихонова Любас. Тхо тӀехьа за Вьетнамера американски агресси дӀаяккха яхачарна.

Цул тӀехьагӀа къамаьл дьйча института комсомольски организаце секретара Г. М. Петросова аьлар: «Тхо, комсомольцаши кагирхойи, тӀехьа да Вьетнама. Оаха хьадех сиха цига американцаша делаю агресси дӀайоаккхилга, вьетнамашта машар эш».

«Вьетнама - машар», «Эхь вайнад американски агрессорий», «Вьетнам котъяргья», иштта да машара лозунгаш.

Б. КОСТОЕВ.

КПСС ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕТА БАЛХАХ ЙОЛА ОТЧЕТ

КПСС обкома хьалхарча секретара новкъоста С. С. Апряткина доклад

Новкъостий делегаташ!

Вай партен меттиг чурча а дуьнен халкъашта юкъерча а вахаре хиннача лаарамерча болхатех йиза а отчет луш йолу юкъ. Царех кертера ярш — КПСС XXIII-гIа съезди бий лахь - йоккхача Октябрьски социалистически революцие 50 шу дизари.

Цу юкъагIа парте обкома берригa организаторски политически болх КПСС XXIII-ча съездо хьалхашка оттаяь кертера декхар кхочушдарна — цхьа шера план толаме кхочушйе, промышленни юртбоахамен производства эффективность даим лакхйе, Iилмана, техникана, толашагIа хьолча [illegible] декъагIа вIаштIехьбаккхара лараа тIа [illegible] къахьегамхой материальни вахара тIеро айе а царна цIагIа эша гIулакхаш делга тоаде а къахьегамхой ворцагIбахара тIаберзаяь хинаб.

Экономиканеи культуранеи кулгалдеча хана махулла шин балха тIа-корта болаш дола гIулакхаш дукхагIа хилийта, Iилмани экономически накъаца анализ е, парте горкомашкарен райкомашкарен, советски, профсоюзни, боахама органашкара, районашкарча, предприятешкарча, гIишлонашкарча, колхозашкарча, совхозашкарча, учрежденешкарча, организацешкарча гIулакхашта хьалхара дIаза йоа деха гIийртай КПСС обком.

Сийлахь-боккхача Октябра 50 шу дизара накъадаха хийча [illegible] хана областной партийни организацие боккха болх цакхIаьккхаб халкъа боахама планаши социалистически декхараши хана хьалха кхочашдар дуззи шера икь йоаржаш. БIарчa хьалйихча республика промышленности, транспорто, юрта боахамо толаме кхочашдаьх Советски Iаьалла 50 шу дизара сийна тIаййха хинна социалистически декхараш, хIаьта цу ахье котьывнача 20-нена даим лелае памятни ЦIе байракхаш енай.

Цу юкъагIа дIахо баьржаб хIана 99 эзар совгIа къахьегамхо юкъе болаш бола коммунистически къахьегама тIехьара болам. Коммунистически къахьегама коллективай сийлакха цIи делаю хIана 13 предприято, 470 цехо, 2195 бригадо, хIаьта 42,5 эзар болале, инженерно - технически болало, гIулакхера сага коммунистически къахьегама ударникаш ба.

Республика боахами культуреи вагIанхувлача карагIдаьнча хIамаш — ше за болхлой классо, колхозий ахархошна, йинтеллигенце чIоагIа мизам тIадахийтарах хьакхинар. Жукъа ба сана вай конференце цIерагIа царна дег тIара баркал ала а вай ХIаьтал дукъа цар керда творчески толаме дахар лоаш лелаи-бекаха в.

Парте обкома, дукхача горкомий, райкомий юхьанцарча парторганизацей балха стили методаши аргайонхаш тоаяро, организаторски кхетамен балха боарам лакхбаро, къахьегамхой творчески хьинар айдаларо новкъостал дьа Нохч - ГIалгIай АССР экономикеи культуреи кхы тIа в дегIанра.

Промышленни производства боарам 1965 шераца нийсбича планах 25 процент лакхбала безаш хиннача метте 28 процент лакхбеннаб республике 1966—1967 шерашка.

Кхоачанех бизагIа пайда эцаре йиш хилийтар пятилетка хьалхарча шин шера план хана хьалха, 1967 шера 14 декабре, кхочашъе. Продукци лакхарга дIабола мах планах чул дукхагIа лохбарах 15 миллион сом дахча яхйлорд. Къахьегама оцсарле лакхъяра оттаяь плановски задани тIехкхоачашъяьй, 1965 шера боарамца нийсбича 19 процент лакхъенний ца.

Къахьегама оцсарле лакхъяра чулах лакххай совгIа арахийшача еррина промышленни продукци 70 процент.

Нагахьа санна 1965 шера республике 9 млн. тонн мехкадьттах 1,4 млрд. кубометр попутни газ лаьккхале, 1967 шера лаьккхай 13,6 млн. тонн мехкадьттах 2,2 миллиард гаргга кубометр попутни газ. Промышленни мехкадьтта даьккхад кердача Брагунски мехкадьтта тIоашашкара, гелови тIоапашка мехкадьтта доал даш хилар гучалаьккхад Октябрьски мехкадьтта тIоапашкара.

Мехкадьтта чакхдоахачеи мехкадьтта химически промышленноста боахамаша пятилетка шин шера планал совгIа енаш 15 миллион сомгIа сийна мехала тайп - тайпара продукци.

Отчет луче юкъагIа машиностроени металлообработки хьалха еррагача продукце боарам 15 процент лакхбеннаб. Шеръенний арахецача изделей номенклатура, арахеца бовлаь керда машинаш, приборош, аппаратыш.

ДIахо дегIадаьккхад республика экономике лоарIаме юкъа лоацаш ялха энергетически, моттигерча, аьгача, кхачан, хIучa промышленноста хоахьош. Отчет луча шин шера 39 процент дукхагIа хьалаь кхачак продукцей, хIаьта аьгача промышленноста изделеш — 27 процент совгIа. Цу доакъой предприятей коллективаша ших беца организацешта хоаттадаь хилар лакхIа хиннача 14,5 миллион совгIаца сийна мехала товараш.

Машиналакъа Грозненски отделене боахамо, автомобильни транспорта, Грозненски аэропорта къахьегамхошна лакхбаьб мухьаш дIа - шьа хьакхарен пассажираш дIа-мха кхуллар бaрах. Шоай болх кIезиг-дукха тоабаьб бувзамех балача наха цIагIа раз гIулакхаш дарен предприятей коллективаша.

[illegible]

Экономика кIоаргагIен хьадагIен теркалъе яьнaй парте горкомаши райкомаши, дукха юхьанцара партийна организацеш. Предприятешка экономически реформа чакхйоаккхаш вIаштIехкхоахараш, творчески накъий инициатораш коммунисташ ба. [illegible] «Старогрознефта», «Малгобекнефта» мехкадьтта промысловски управленеш, кхычарча партийни организацей [illegible].

Продукце дикал тоаяра [illegible] хийта болх бу парте Грозненски горкоме, Заводскойи Ленински райкомаша, Грозненски химически комбината, «Электроинструмент» яхача Назрановча завода, ГАРО завода, кхыча юхьанцарча парторганизацеш. Из балхан доакъи мехка тайп-тайпарча районашка а довзал деха а лоаш дика хилар хьакхакхад Нохч-ГIалгIайчен заводашка кийчъенча изделеш машинеш дукхача тайпанаш. Республика производства продукци дунен 36 мехка болх.

Уйла тIадохийта боагIаш а, болхана билчo, Грозненски химически комбината партийни организацие балха опыт. Продукце дикал лакхъяра хьадашка хеташ хьеж уллаш дурега цехаерш парторганизацеш, массанe болх болх йола производствени совещанеш, инженерно-технически болхлой, производство хьалхалаттераш. Кхетамах пайда эц мехкара [illegible] сакна болха предприятей опытах, техникo-экономически конференцеш ю, организацаш тоаяь технологически процессаш. Комбинате хIана араехецаш йола апетита бола дикагIа хилача мехка эттара толаме продукци арахецара болх мохьа хилaча аттара дигийна да.

Халахете а, хIана а кIоашта из вай предприятеш кердача хьалашка болх бе кийчъяра гIулакх талиастта мара ца лелавш, производствени кхоачашъелга Iалаш ца бен йола партийни организацеш [illegible] кулгалхойи, цхьайолча предприятеша мара пайда ца бен бу болх, производствени фондех дерттIа пайда эцаш. ТIехьаенна йолча предприятеша укх тIехьарча шин шера хьелевали 3 миллион сома мохьа тайп-тайпара продукце изделеш. Цхьайолча предприятеша кхочанагIац къахьегама оцсарле лакхъяра задани, дерттIа кхестадаш продукце дикал тоаяра, производства рентабельность лакхъяра дешаш. Продукци арахецарга дIабола мах лохбара план бIарчча хьалйнача тIехкхоачашъяьлаь а, къаьст - къаьстача предприятеша 4,7 миллион сома безбаьб из мах.

Республика дукхача предприятеши гIишлонашкеи хIана а эсала лоаттабу экономически болх, эшача боарие лоаржадоцаш къахьегам Iомаш бIарда тIа вIаштIехьбаккхарга, кIезига юкъейхьуш процессашта механизаци автоматизаци елга, кхоачамболлаш къоасан лоаттабеш кертерча фондех пайда дикагIа эцаш, материальни, къахьегама, ахчани ресурсаш тхоар дукъа. Брак ирах шин шера яйна ахча цхьа миллион сомал тIехйаьнна, пайда аьй ца лут дIадада ахча — 1,7 миллион сомал. Iалашоте дукъа ахча бIаухий боарама тIех товаро - материальни ценносташ лелаеш, договорех тIайна декхараш кхочаш ца дарах гIодаши пенеши текхаш, вагонаши автомобилаши дикал лоаташ лелаьрах.

Берттарча дукъе 1968 шера чакхдарга предприятеш доакъоша планированей экономически стимулированен кердача хьалаш тIа дохийта. Цудукъа КПСС областной комитета, парте горкомий райкомий, юхьанцарча партийни организацей декхар сийнах латт хьлча, из латт, хIара предприяти кертача хьалашка болх бе кийчъяра цIенхашта тIахьожаш оттайрах, предприятей кулгалхойи беррагача специалистийн экономически дешар вIашагIболаьра дакъхIа уйла тIадахийтарах, экономически реформ даарх1ам дIахо а болхашта кIоаргга дIабовзийтарах.

Пятилетка чакхъялаьха еррига промышленни продукци хьяра боарам хIара шера 10—11 проценташ кIезагIа бешаш лакхелгеш 1965 шераца нийсбича из 1970 шерага ахьалча хана 1,7-гIа хIана хилаш аьнна дукхагIа хургеи Iалашлана дарган вай цу тIа а дукхагIа хиннача [illegible]

[illegible] хIана хилаш дукхагIа хила лезаш да, хIаьта [illegible] шера, из хургa 15,8 млн. тонн. 1967 шера боккъонца [illegible] 2,2 млн. тонн дукхагIа.

А[illegible], республика мехкадьтта [illegible] тIехьарча шераш [illegible] тIа-тIа [illegible] а [illegible] дIабола мах лохбен а хилар. ХIана а областной партийни организацеш [illegible] хIана хIана [illegible] на [illegible] из хургa 7—8 процент лакхха [illegible]. Цу гIулакха бертера бахьан [illegible] техкашта балхаш чIоагIа [illegible] хилар, бурув [illegible] болх [illegible].

Буру [illegible] шера [illegible] баш. 1966—1967 шерашка [illegible] теха [illegible] 30 эзар совгIа [illegible] кIезагIа [illegible].

ххочачаьръ Барабулакски Старогрозненски шиъ мара яц. Шин шера 137 эзара ябий бурув детача, цу дикъе ахаnел кIезагIа боагIаш — болх хьаберий беккагIа. Къаьстта чIоагIа тIехьабуе цхьабрен — Гудермески тIоапашка доаллача мехкадьтта хьакхехьа хIападлача [illegible] ца дена а Октябрьска тIоапашкара мехзайски мехкадьтта дахара балхаш геттара мела деладу а Октябрьски бурувлеттараш.

«Грознефть» объединене, мехкадьтта промысловски управленей, бурув деттача конторай кулгалхой, партийни организацеш, парте горкомаши райкомаши декхарийла а уж кхоачамболлараш дIадахара хоазам болаш дола гIулакхаш чакхдаха а кердача моттигашкара лехача мехкадьтта запасаш хIара шера [illegible] Iалоще а. ТIехьа мара [illegible] хьалаш хургал укх пятилетки а тIехьа тIаьйоагIача хана а мехкадьттахоша цахадаш болх бара.

Цуша дуваьннена парте обкома чIоагIа доархIаш бу доакъашта наькъерча атагIенашка тохкама балхаш дара хьакхехьа «Старогрознефть» НПУ кертерча геолога нов. В. Д. Галихина найра енача предложене. Уж декхарaш кхочашдара, сийсагIа тIоагIарга бурув тоха бетадира мехкадьттахошта дикка новкъостал хилийтаа ца [illegible] Кулабаса Кавказски НИИ, «ВНИИНефтемаш» филиала, химии мехкадьтта института, Iалмаш болхлой.

ДIахо а кертера [illegible] «Грознефтехимзаводы» объединене предприятей балхашта хьакхаьна латтарга продукци эттара [illegible] автомобильни [illegible] доагорен дихал [illegible] дена тоаелга. Объединене [illegible] кулгалхой, юхьанцара парторганизацеш, парте Грозненски горкоме, Заводской райкоме чIагIорга уллалаш къестам [illegible] шолтагIа процессаш къестахьара мехкадьтта продуктеш дикагIа хулийтарийла хIан [illegible] тайпара установкаш хьалъяра дешаш. Цу гIулакха дикха дахьа кхочаду укх тIехьарча шерашка прогрессивни технологически процессаш кийчъярен юкъехкхахарен дахьа шоай хьинар лавгIадийтача «ГрозНИИ», «Гипрогрознефть» коллективашта.

Машинашьехем металлаш ботхачаьхьеи предприятей коллективашна 1970 шу чакхдоацаш машинашеи изделешеи мозачуя дукхагIа арахецо, арахеца продукци тешамегIа, из дIаьхагIа йолаш хилийта, кердача заводий проектни мошностам сихагIа каарерзае, станокий паркаш пайда дикагIа эца беза.

Республика экономика сихха дегIдахаро хьы а дукхагIа лакхьбу шоай болха технико-экономически хьоккомаш дикка тоаде декхарийла болча энергетика предприятейи еррагача транспорта организацейи доарIам а бехкеннам а.

Новкъостий! КПСС обком, парте горкомаш, райкомаш, юхьанцара парторганизацеш уйла дукхагIа тIахийта яьннай капитальни гIирсаш хьаллара. Республика кертера фондаш 250 млн. сомо мохьа хIара хин-нали аьнна дукхагIа хиннай 1966—1967 шерашка. Цу юкъе эксплуатаце дIаеннай А. Шерипова цIерагIча нефтемаслозаводера каталитически реформинги установка, № 3 йола керда ТЭЦ, Назрановера мохьа ю завод, Гудермесера консервни завод, Грозненера машиналакъа кIалгIолла чакхболла мокъ, дукха кхийола объекташ.

№ 7 йолча треста Грозненски монтажни управлене, «Чечингэльстрой» треста № 4 йолча СМУ «Чечингушводстрой» управлене дIааха лелача цхьаьлагIчен кхелагIчен механизаци колонай гIишлошъерий коллективаша партийни организацей кулгалаш Iалашъяьй пятилетка шоллагIа шера план чухал хьалха кхочашъелга. БерригIча гIишлошъерча организацешка хьахкхийнай дукха производстве хьалхалаттараш, шоай гIулакха боккъонца бола говзанчаш.

Халахете а, гIишлошъерча дукхача организацешна дайн шоххагIдах боахама, культурно-бытовой объекташи чуе цIенсала эксплуатаце дIадулга. Шин шера республике пайда ца эцаш йисай 40 млн. сома мохьа капитальни вложенеш.

ХIанз а къоасталь даьнна хилаца арийоаца производственно-технически [illegible] демний, дудуъа [illegible] а гоьша кифнихх, хIир, шашит, сиертий материалаш. КIезига дегIаккхуъ гIишлошъерча организацей мошностам, дерттIа юкъехIаллан гIишлошъера конструктивни методаш. Аьлча кхоача ба, гIишлой-монтажни балхаш [illegible] мохьа миллион сома [illegible] бIайоаллийташ бола [illegible] балха [illegible] районашкарчу [illegible] кIезагIа хилар. [illegible] кхоачийте ниx ца эксплуатаце [illegible] тIехьагIа дIалахача ахь шера 43 процентаца мара кхоачашбаьа. ГIишлошъерча организацей [illegible].

ГIишлошъерча [illegible] кхочашбоацараш [illegible] хьача, [illegible] деза, хоакъа боккъона цу лоархIамерча хоамаш хила партийни кулгал дукха баьхе тIагIеллара. гIулакха кIоарга хьалха а ца дем хилара. Партийни комитеташа а йоагIаш бола боакъ хIа гIишлошъера юхьанцара партийни чIоагIара. [illegible] гIулакхаш [illegible] бала.

алияни бокхагIа хилийтара. Къахьегагла а сана, гIишлошъераша юкъе кIезагIа ба коммунисташ. ДIадахача укх шин шера хьалхалаттача болхлоех КПСС членийи кандидатийла хьачуйнцаш 180 саг, хIаьта гIишлошъерча болх беррагаш 2363 коммунист мара вац, хIаьта уж хилар беррагача балх барех 6,6 процент мара.

ГIишлошъечар гIулакхий хьало дIадех партийни, советски организацешка цу дешашта уйла чIоагIагIа тIайохийтыйта. Эттара хьалха гIишлошъера индустрен моттигера гIишлой материалаш кийчъярен база [illegible] гIишлошъерча организацей мощность дегIдакхуъ ла эза вай эттара лоацагIча хана хIапдарча цIеош деча комбината мощностам караерзаьрь ца Iеш, пятилетка чакхъялалехьа гIадлайча а шоашa дукхагIа дегIайоалае эза уж.

Миттa чIоагIа доархIаме да, къахьегам вIашагIболлар эргадаьхта тоаларан цун оцсарле лакхъяран, гIишлой-монтажни балхаш тоаларан уж дарга дIабола мах лохбаран, капитальни вложенеш ресурсаш дукхача объекташка дIа-эша а йийкъа лоаттаелга дIадаккхара уйла тIайхийтар. Уж дешаш къоастаделга шоай караерчa организацешта кулгалхоара дакъье хIана укх сахьата шоай моттиг корадна болча «Чечингушпромстрой» объединенех тайна да дукхача хьаье.

Парте горкомашеи райкомашеи Iалашде деш гIишлошъера управленей, трестий, гIишлошъера материалой промышленноста предприятей партийни организацеш къоасан лоаттабе могаш хилар лакхделга, гIишлошъераш кхетамца кхебара, [illegible] социалистически декхарам кхочашде [illegible] болх дикагIа тоабелга. [illegible] гIишлошъераша [illegible] хьахамо хилийтара, уж производство [illegible].

Дела чIоагIде деш митта гIишлошъерча гIулакхий хьакхехьа проектни организацешкара, беррига заказчикашкара хьадехьа дар.

* * *

Отчетни юкъагIа юрта боахаме кулгалдара болча парте обкома балха кертера мотта хилнаб КПСС ЦК мартовски (1965 ш.) майски (1966 ш.) Пленуми решенеш кхочашъяра тIаберзаьб.

Республике юртбоахама продукци ниxтара шера керте юкъера лоархIаш йола объем пятилетка шин шера чухьа 18,6 процента кIезалаьхьнай хьалха дIададача шин шера чухь шера керте юкъера лоархIаш хьахкхачул. КIоагIдукха дика дIахьаш карагIдаьннаб беррига юрта боахам дегIайбара дакъ махилдара алат лаккхара хьаькехьа. Нагахьа санна 1965 шера республике гIолла юкъера даьрхIача гектара тIара 16,6 центнер алат чуйиздале, 1967 шера — 19,8 центнер. 1967 шера колхозашеи совхозашеи пачхьалкхенга ехкай алатий 169,5 эзар тонн — планал 44 эзар тонн дукхагIа юбилейни декхараш 19,5 эзар тонн дукхагIа.

Алсамдаьккхад гиулгагаш, шекара свекла, тхьамка, хьайбай продуктай беррига тайпаш дахаро кийчдари. Шолгача шера планал совгIа ехкай дуьхь 1302 тонн, оурий 5166 тонн, 3,7 миллион фуъ, тIаи 475 тонн. ТIайнцача декхарех лаьрдIачуэ дукхагIа да из.

Юбилейни декхараш кхочашдарa дикагIа доаз хьохкабаш дакхад Назрески, Сунженски районий, Сунженски района XIX партсъезда цIерагIчен «Победа» яхачен, Назрановски района Ленина цIерагIча, Гудермесски района «Октябрь 40 шу», «Кавказ» яхача, Шелковской района «Коминтерн» яхача колхозий, «Терский», «Красноармейский», «Ассинский», «Горячеисточненский» совхозий юрта боахама болхлоша.

КIеззиг хIана дац цу гIулакха хьалхалаттача боахамий юхьанцарча партийни организацешта дала, хIаьта уж КПСС ЦК мартовски Пленумал тIехьагIа производствени партийни кулгалдара дешаш къоастам болламагIа леладе а хьоний.

Коммунистий авангардни роль лакхъяра боккхa терхаш тIаухийт «Терский» совхоза партийни организацо. Кхоачашде партийни декхараш тIадехха ба беррига КПСС члемаш а кандидаташ а. Царех дукхагIар болх бу производства бекхьаллярех дакъошка. Совхоза дикагIа бола механизаторий, дикагIа бола болх кулгалхой коммунисташ ба. Коммунистически къахьегам бахьан нуь [illegible] юкъе дакъа [illegible] а парте чура [illegible] совхоза. Юбилейни шера карагIдийнараш бахьан совхоза даим лелае енай Российски Федераци Министрий Совета Президиума, РСФСР Министрий Совета, ВЦСПС ЦIе байракх.

Производствена партийни влиянира бовзаьккхаро опыт Iомай митта Гудермесски района «Октябрь 40 шу» яхача колхоза партийни организаци а. Укхаза колхозни производства декъьех цхьакхе а дена дал партийни организаци бIарг тIа кхочаш. 59 коммунистах 46 къавдааш доагIаш лаьтта лелаларен хьайбаш лелаьрен балх бен ба. Коммунисташ цу тайпара ойбаъ хIа-гa оттабаьбалаш парторганизацега торе а производствера кхоачашбеш шоай хьинахьа гучалаха, уж чехка юкъерa дIадаха, колхоса производствена партийни [illegible].

таде, юрта боахама беррига доакъош айделга Iалашде. Колхоза коллективашкара Советски Iаьдала 50-гIа шу дизара хетаьча социалистически яха юкъе.

Цхьабокъда, вай цхьайолча районаша, дукхача колхозашеи совхозашеи хIана а дика кхоачашьац парте ЦК мартовски майски Пленуми решенеш, лоха хьувкъамаш доах, утталь планаш кхоачашъоц, пачхьалкхента кIезига йоах продукци. Ялат кийчдара план 1967 шера кхоачашъаьц 9 совхозо шин колхозо, оура — 10 совхозо 4 колхозо. Ялатий хьувкъам юкъера лаьрхIача республикечух дика лоагIа ба дукхача районашка.

Къаьстта а чIоагIа тIехьалусаши дIадахача шин шера вIаштта ялат кийчдара чIоагIа планаш кхоачаш ца еш да Наьсарен района беррига боахамаш, Шолжа районна «Автуринский» совхоз, Гудермесски района «Степной» совхоз.

КПСС обкомо, парте горкомаша, райкомаша, советски а юртбоахама а органаша Iалашде деза КПСС ЦК мартовски Пленума решенеш хIара районо, хIара боахамо кхочашъелга. 1968 шера ялатий хьувкъам хIара гектара 1,5—2 центнер лакхбелга, республике беррига чура ялат 500 эзар тоннал кIезагIа ца хулийта.

Дукха ха я республика къахьегамхой [illegible] республиканец [illegible] Iалашд[illegible] доха я. 1967 шера уж кийчъяра план кхочаш ца ец юкъагIийтай. Цу гIул[illegible] дукхагIа юрта боахама Министерства Грозненски, Сунженски, Гудермесски, Наьсарен районий кулгалхой.

Укх тIехьарча шерашка дIахо а алсамъяьккхаш хьалькхий хоасий бешамаш йола майдаш, хIаьта уж 20 эзар гектар гаргга делча дIа а кхачай. Бешаш кийчъяра объем хьалха дIададача шин шерана нийса йича цкъа ахказо ыйна ца Iеш алсамъяьннаб. ХIаьта а вайна кхоачам хила йиш яц хоасий сомий бешамаш лелаяр дегIадахара тешеш, уж цхьа шера плано белгалъьбел тIехьадаж.

Лаьтта лелалара хьекъехьа цIенхаштара кхоачамбоацараш хилара кертера бахьан да оахаш хоача лаьттахи кхыча угодески пайда эо ийбелга, агротехнически гIулакхаш дара комплекс кхочаш ца елга. Из доашхалу боахамий специалистешеи кулгалхошеи бу организаторски болх мела хилара, районни производствени управленешеи республикански юртбоахама органашеи, парте райкомашеи горкомашеи царгара хьадеxар мела хиларца. ХIанзалца хьайолча хана юрта боахама Министерства 34 колхозеи 11 совхозеи севооборотам юкъайбехкаш, хIаьта цхьан колхозеи бархI совхозеи мара кара а ерааьнац уж. ХIанз а массанахьа еш ца лиьача тайпех долча фун, моттигашкареи минеральни удобренеех нийса пайда ийбара а йоагIа терко.

Республике ю кхоачашду КПСС ЦК майски Пленума сецанга хьежа къоастам бен долча лаьттанта мелиорацие ира чакхдаха деза гIулакхаш. Укх тIехьарча шин шера чухьа алхха керда гIишлонаш ергеи хий деххача майдашта реконструкци ергеи 10 миллион сом совгIа ахча дахийтад. ХIаьта а цунах мха хьахила дезар пайда къахьадчаца. Хий деллача лаьттанка дийнача алатий хьувкъамах гектара тIара еррига а 24,6 центнер мара хилацар. Колхозашкеи совхозашкеи майдех ахаш инженерни хий деххара сеть йолцаш а, хIаьта хий хьаелех пуна реконструкци елаш геттара лахагIа чахх а доах. 1967 шера гIишлошъяра планироба алхха 50 процента мара кхоачашьяьц.

ВIалла а кхоачамбоацаш чакхдоах Iалана угоеш тоаяра, хьуна пецараш йола лаьттанк [illegible] а [illegible] цIендара, хьуна оасал дегIара. Iаьвни хий лаета моттигаш ира балхаш, ца доагIача гIулакхашка а ухийташ лаьттанa доалдо моттигаш цийбайлийт.

Хьалхалаттача боахамий опытах пайда а оцаш, хий деххача лаьттанхара укх шеррайча а гектара тIара цIи 30—35 центнераш, алатиша болча хьажкIий 45—50, дуга — 40—45, шекаро свекла — 300—350, баьццаьарий 200—220 центнераш [illegible] ялха еза вай.

Лер тIа дакха деза юртбоахама машинех пайда ийбелга мара ремонт елги, квалификаци йола механизаторски кадраш кийчьелгени цар квалификаци лакхъелгени. Трактористами комбайнераши кхоачамбала ца хилар, хилмаза аргIбоаца ремонтни базеи доагIаш дола къахьегамеи бытеи хьалаш доацаш хилар бахьан Гудермесски, Ачхой-Мартана, МалгIабика, кхыча районий къаьст-къаьстача боахамашка хоабеннаб цхьан тракторо комбайнош кхоачанбеча балха боаран. «Сельхозтехника» объединени моттигашкара цун организации, парте райкомаша, горкомаша де доагIа гIулакхаш дац уж дешаш къоастадара.

Дукхача колхозий совхозий партийни организацеша кхоачашхилар кIоарга хьожаш кхоачашдац хьайбаш лелаьра дешаш, беррат дола ялх вIаштIехьъахаш фермий балхалешта юкъе. ТIехьарча хана республика боахамашка кIезигдадийтад доахан, хьакхарч, жа, бахча

мальха шоай доалахьарча хьайбай дукхал дIахо а алсамъюллаш йоагIа тIамехь а, хIаьта дукхача районашка уж оттадаьча боарамал тIех дола дамехь а. Из дерттIа а дац, хIаьта цунца машар хила йиш а яц.

Геттара лахьгIа алсамдуьл се хьайбаш. Грозненски районе дерригача хьайбашта юкъе деттача доахана дIалоацача дакъах деррига а 35 процент мара хилац. Деттача доахан дукхаш кIезигьлийтай Шолжа, МалгIабика, кхы цхьайолча районашка. ТIехьарча хана дукхача боахамашка эшалуш йоагIа жерча дукхал. ЦIенхашта тIехьадус республике кха тIара еллахарарш деладар. ХIана а лоха я жайцига хьайбай продуктивность.

Урус-Мартана, Шолжа, дукхача кхыча районий боахамашка е йоагIа терко яц племенной балха. Хьайбаш леладара докхьа зе ду доахан Iахьара дусаш йолро. 1967 шера республика колхозашкеи совхозашкеи хIара 100 Iатта сиха 70 Iэсел 100 устагIа сиха 77 Iахьарш мара хьахиннабац. Доахан доалга кIезамдаьлиах, къаьстта а МалгIабика, Наьсарен, Шелковской районашка.

Хенна ма дий хьайбаш леладелга камаьхала а моллам доакъараш хила деналга. Ер Iа доакхнага доналуш колхозашкеи совхозашкеи хьайбашта эшача доакъарех 81 процент мара Iалашхиннацар, хIаьта Наьсарен районе — 52 процент мара а хилацар.

ХIара район [illegible] вIаштIехь [illegible] обшественни хьайбашта спортта кхочамхилал бола бизза маьхера доакъар [illegible] Iалараш чIоагIм [illegible] бола базе. ЦIенхашта [illegible] ionаши даьгIенаши тоелга, къаьстта а укх тIеддьарча шерашка пийса пайда ца ийбараш продуктивность лохъенна буруннараш а тоеш. Шеъ къаьстта йола терко а ера доахан даьгIенех эттара бизагIа пайда ийбара, хьайбаш доротаделга дикагIа вIаштIехьдаккхара.

ЛахьгIа дегIаух хьайбаш леладечара къахьегама оцсарле, дукха къахьега деза балхан кулга-кара кхоачашду, хьайбаш леладеча фермашта механизаци электрификации ира планаш кхочашъеча даим юкъагIдуь. Дика вIаштIехьдаькхадаш доахан деттара механизаци ира гIулакх, из дьоц 44 процента мара. Кхы дикагIа дац доакъараш кийчдаран дIателараш механизаци яр а. Пачхьалкхено республикана шелар къестаду дукха къахьега дезача процессанта механизаци ира. «Сельхозтехника» объединенегара, министерствашкара, ведомствашкара, боахамий кулгалхошкара хьакхьа деза пятилетка чакхйоаллаш хьайбаш леладечарча еррига процессашта механизаци елга.

ДIахо мышар хила йиш яц юрта боахаме капитальни гIирсаш хьаллар цIенхашта тIехьадусаш хиларна. Цо мхаеш дукха а колхозаши совхозаши дегIанхувалга. Укх тIехьарча хана 10 керда совхоз вIашагIъелдай, цхьабакъда, цига производствени база хьаелга лаьгIа дел, хIаьта цхьа боахаме гIишлош тхадъелга вIалла дела а дацаш. Юрта боахаме подрядни гIишлошъяра дIаIоаца дакъа хьаметтел кIезиг а деннад.

КПСС ЦК мартовски Пленумал тIехьагIа колхозийи совхозийи партийни организацеш экономика, боахама рентабельность лакхъяра дешаш кIоаргагIа доахе а доазаш леладе яьнай. Цхьабакъда, республика беррагача боахамашка производства рентабельне лелаяра еррига торонех дерттIа пайда ийбац. Зенаш а хулаш 1966 шу йистедаьккхад 12 совхозо 8 колхозо, 1967 шера а [illegible] шера ду боахамаш. Цу тайпара дола хьал дIадаккхар дукха хоаден боахамагIа колхозашкеи совхозашкеи специалисти [illegible] тIа [illegible], [illegible] дерр тIа къахьегам вIаштIехьбаккхари юкъехкхахьа дезa. ДукхагIа уйла тIадахийта еза юртбоахама продукци [illegible].

Юрта боахама дIахо а дегIаккхуларо деза лаакъехьа республика партийни организацеша дIахо йолча хана а кертера уйла тIадеслае еза КПСС ЦК мартовски майски Пленумий решенеш кхоачашъяра. ДукхагIа тIагIоргаш лоаттабе беза лаьттагIа мелиорации ира гIулакхаш чакхдахара, колхозашкеи совхозашкеи экономически болх дикагIа тоабе беза, материальни моральни стимулех бизача боаре пайда ийбе беза, [illegible] дегIаухалга, цунга дIадоар лохделга, юртбоахама производства деррига доакъош лакха рентабельность йолаш хулийталга.

Хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара юрта боахама къахьегамхошта дукхагIа новкъостал доатталде деза республика городий промышленни предприятей организацей коллективаша. Къаьстта а доарIаме да юрташкара культурни бытеи хьакхьелга.

ХIанз, колхозашеи совхозашеи кхашкарча бIаьстал балхашта кийча елга доарлаьва делаш, организаторски наха юкъера кхетама - политически болх чIоагIIбелга, камаьхала а боаш хьайбашка Iа лаккхийта дала йитара, кхаш деладар дIахо айдара лаьтта леладераш, хьайбаш леладераш, механизатораш сарцагIбахьах, алатий, баьццаьарий, шекара свекла, кхоски, кхыча культурай лакха хьувкъамаш дахара яхь йоаржаенна аргьыц. Iадамдеш хила деза хьайбай продукташ ахарен кийчъярен хьакхехьа дола социалистически декхараш хIара боахамо

[illegible] хилар.

Юкъерча пятилетка шершка промышленности, транспорта, гIишлошъяра, юрта боахама къахьегамхошна кхоачаш деза декхараш лаьрхIа шийта деналга лахех хьакхьехьара, къахьегама а производственни а дисциплина шин боахаш мерттадьа хилийтара хьакхьехьара хIара болхаочун бехктаммах лаьхьела. Республика дукхача предприятешки гIишлошъечей, колхозашкеи совхозашкеи хIана а ба юкъ чамбу Тульски областе гIолла къахьегама социалистически дисциплина чIоагIъяьрах болх КПСС ЦК совхоз. Шин шера чухь алхха промышленносте гIолла а [illegible] а бахьаш 40 эзар сагата дайнаб. КIезига а дозаца нийсенна дола за тоамехьa хьаслаш [illegible], социалистически доахне лечкъярa бойдараш.

Дукха а моттигаш нийсду гIуллакхерчар шоай декхараш кхоачашда мелал леларах, кхераменна технхa телхадраш йоккхай дакреш хIалашa халонаш утташи. Къахьегам лорабарен кхераменна техникан гIулакха юкъе доккхий кхоачамбоацараш хулийт «Грознефтехимзаводы» объединене предприятеша. Цу хьакъехьа гIулакх хер тIа дац дукхача колхозашка а совхозашка а.

Лакха дисциплина балхамерча къовсамо, хIара болхло къахьегама а социалистически доллахьехь в коммунистически гIулакх лелалеш хургволча тайпара кхетамца кхеван хилар ше къаьстта йола моттиг дIалоацаш [illegible] советски, профсоюзни, комсомольски организацеша, [illegible] деза балха юкъе.

[illegible] промышленни [illegible] эксплуатаце [illegible] гIишлошъяра объекташ алсамбахаро, керда совхозаш вIашагIъехкаро дIадех дукха а профессей йола болхлой кадраш кийчъяра даим йоакхийта. Из декхар кхоачашде доархIамечча декхарех цаI да профессионально-технически дешар дIахо а дегIадахулга.

Советски наха эша къахьегамхой вахарех хьалаш хьалара, цар вахара хьал тоадара йоакхо ейта вай парте балха юкъе кертера моттиг дIалоацаш хинна а хинна хIана долаш а. Цуннa дола керда къаьстта тешал да КПСС ЦК сентябрьски (1967 ш.) Пленума сецам.

Областной партийни организацо хадданза теркам тIалоаттабу къахьегамхой вахара хьал тоадара. ТIехьарча шин шера республике пачхьалкхен капиталовложенеш четах хьаъдаьш наха чубаха 194 эзар квадратни метр йола цIенош, 15 эзар моттиг йола школаш, 1000 моттиг йола деша аьха хьа йоацача берий учреждениеш, шин больница, торговлеи общественни кхачаи 236 предприяти. Тоабаь хотьден латта родаш, районни центраш, мах бала моттигаш. Болх бе дIаеннай 12 километр водопроводаш. 14 эзар гаргга квартира чу газ йийлай. Лахьиний болхлой, колхозхой, гIулакхерча наьха ахчаш доахаш, чIахиийтад пенсеш. Отчетни хана товарооборота объем 48 миллион сома лакхьеннай, цу дакъе юрта — 10 миллион сома. КIезиг-дукха тоаенна наха медицински культурно-бытовой гIулакхаш делга.

Цунца цхьана наха гIулакх деча предприятеши организацеши балха тIа хIанз а долаш да кIезиг кхоачамбоацараш. ССР Союзе халкъа тIахьажама комитета гулдаьккхар мехкадьттахошта хьехамца, культурно-бытовой торговлей гIулакх хара юкъера дегIа кхоачамбоацараш.

Халахете а, уж тайпа моттигаш а республикана халкъа боахама [illegible] лоайшчна а. ТIехьарча шин шера кхаа на хенн хиеда [illegible] хаьне лаьрхIа хинна 50 эзарех тIех квадратни метр наха чубаха цIенош, 1730 моттиг йола [illegible] 12 йолча берий учреждениеш, [illegible] гIулакхьыйта лаьрхIа цхьайола объекташ. Цу дешашка во хьожаш ба министерства, [illegible] хула дукъа [illegible]. Мехкадьтта чакхдоахарашка шин шера дIа ца кхоачаш йисай 520 [illegible] квартира. Берий учреждениеш, культурно-бытовой объекташ [illegible] моттигаш во дел юрта а. [illegible] чубаха цIеноши [illegible] дIахо кIезигa ю.

Юкъерчa доацаш [illegible] организацешеи а да болхалоштен гIулакхерча нахах бытовой гIулакх [illegible] кхоачамбоацараш. [illegible] а моттигерча, аьгача, кхачан промышленноста [illegible] наха йола [illegible] моттигаш. Министерий Совета [illegible] гIулакхаш ходаш лохьа [illegible] тоабелга, [illegible] ца [illegible].

Предприятеши, организацеши, учреждениеши балха кердача графика тIа дIаерза хувадена къаьстта дакъахIам барааш за городски транспорта болх нийса бар, торговле, общественни кхачан, къахьегамхошта коммунально-бытовой культурни гIулакхаш лелга дикагIа вIаштIехьдаккхар. Наха гIулакх де декхарийла болча предприятей коллективашкара дукхагIа хьалехара цхьана вай доакхагIа, да къахьегама хьалашна производства культуре тоаярах, сталаIара доаш хьаярах, шоай болхлошта вIаштIехьдаккхарах боле беррагIа боахама кулгалхой, партийни, профсоюзни организацей бехктаммах лаьха.

«СЕРДАЛО»
2-гIа агIо. 10 февраль, 1968 шу.

КПСС ОБЛАСТНОЙ КОМИТЕТА БАЛХАХ ЙОЛА ОТЧЕТ

[illegible] хьашташ ларрах кхочушдара, цар бахарен салайрен [illegible] тоадара йоакхо еза — иттара [illegible] ловрхlаме гlудах. Цунна тlаьхьа бела партийни организацей кертера терахи.

* * *

Социалистически обществан [illegible] материальни производствани халкъа [illegible] цу духовни дегlадарах а хатт. Цудуьа КПСС XXIII съезда партийни организацешкара хlадейхар идеологически болх оцлан тlара тоабелга, хахна политически сакхетам байнче коммунистически хьисапе къахьегаш дургболеш къахьегаахой хьалхтебара цун ерригача формаех пайда эцалга.

Идейни-кхетама болх хlахьош партe областной комитета лорде дийцай съезда уж указанеш.

Партийни организацей лоархlаме [illegible] абпар коммунистий идейни [illegible] лакхъарца дуззадейна хила [illegible] ха а кхоабеш. КПСС обкома, райкомашка, горкомашка кертера терахи тlаахкйтаб цар марксистско-ленински образованега. Цу хьакъехьа боккха лоархlам болаш хилар марксизма-ленинизма теори хlовргеш деррагlен lомалга lалалдеш партийни образоване система оргалакхар. Областной партийни организаце хlахьош хинаб партийни дешар тоалара болх, хьакъ политически образоване [illegible] сейь. цо чулоац 41 эзар [illegible] тlах коммунисти парте йоала активисти, цу тlа а цlарех ахаш гаргга теоретически проблемаши семинарий [illegible] [illegible] дешаш а ба.

[illegible]

...Грозненски, Сунженски районашка [illegible] а политинформаторий школаш. Цунна цхьана партийни организацешка массово-политически балха тlа лайда эа 10-эзарнех совгlа агитаторех. Цига гlа хиннай гойтара агитаци.

Цхьабакъда, идейна-политически балха юкъе да цlенхашта дала кхочушбоацараш. Шаьла, Сунженски, кхьйолча райкомашка [illegible] лекторски группашта кулгалленга, тlахьожам доаттабаш лекцей идейно-теоретически чулоацама, кудукъа цхьайолча хана лекцеш ешаш хул кийчо хlелига йола лах.

Массово-политически балха хlалз а чулацап балача паьха леррига лоакъош, цкъала баьсса бу болх. Масала, дына дукъалара лекцеш атеистанта еш, хlаьта дьнах тешараш цига хилап. Гойтара агитаци массала а тахан хlалехараш духнаш, де лерхlара тlаерзаль, конкретни, оперативни хилап.

Парте горкомашеи райкомашеи хlаштlехьъала еза еррига лекцении пропаганда, массово-политически болх, ешаш йолча лекцей, докладий, беседай идейно-политически боарам хаддена далхабаха беза. Тоабанда баргбаш массови пропаганда кхьча формаех пайда эцара болх а: культура университеташ, кинолектореш, цlагlара лекторем и. кх. дl. Вагахьом гойтарен агитаци тlаерзае еза цхе шера план хилал халкха кхочашгъара, шай вахарарча кхочашбоацарашцен дlалхача заман дlасачарцен къовсам доаттабара къахьегахой серцагlбахаро.

Парте областной комитета отчетни хана лостам тийнаб культурни-просветительни учреждениеш, творчески организацей балха. Культура [illegible]

[illegible]

Доазол дехьара

КЪОВСАМ ЛОАТТАБУ ХАЛКЪ ХЬАЛЛОАЦАШ

ПАРИЖ. ДРВ-на чуьтта бомбаш кхуьйсуш а доацаш соцаяга, Къамаш маршонехьа фронт лахха цаІ мара йоацем боккъонца йолех къулбехьенвьетнамски халкъа зикка а лаьрхІа тІаьхьага, цигара тІема базаш дІайоахкита — уж да Джонсонн кхоачашдайтаза дарлдоацам доле хІамиш. Цу хьакъехьа дуьц «Юманите» яхача газета тІа кепатеха араьяхкача вьетнамски халкъ хьаллоацаш цун котало баьхаь долаш мехкдоахача гІуладхий Къамаш комитета заявлене тІа.

* * *

ЛОНДОН. Английски парламента бІаь гаргга члено—лейбористски парте массе тайпарча группировкаех болча викалаша — обществай палате дІачуеннай аьлатагІа Вашингтоне вахача кана Англе премьер-министра Гарольд Вильсона вьетнамски Дош Сдарборе хиннача хІара шера хулаш йолча лейбористски парте конференце тІайийцача резолюцега лъехха дувцара ва тІаьхьехІаш йолча резолюце проект. Цу резолюце тІа белгалдаьккхад ДРВ-на чуьтта бомбаш сов чекха соцаялза ярг ца хилар, вьетнамерча американски политикада английски оравительство хийрьювла езаш хилар.

* * *

ГААГА. «Джонсон — вах боабер! ДІаьякха Джонсон! Даьхьала хилба къулбехьенвьетнамски патриоташ!» — уж лозунгаш кхайкадора 6-ча феврале голландски парламента здание хьалхашка. БІаьш нах баьхкабар укхаза американски империалисташа Вьетнаме лоаттабеча зуламерча тІеми духьала протест кхайкар духье. Демонстранташтей полиценеи юкъе дов хилар.

Демонстрации йоласяр голландски парламента Вьетнамера хьал дувцача хинна. Парламента лакерча палато тІайийцар ДРВ-на чуьтта бомбаш цхьаккха тайпа бехьамаш а ца доахаш соцаяра тІаьхьолам беш йола резолюце.

* * *

ВАШИНГТОН. Къвза, цхьаккха мІаьш доала, хийса боаца тІом лоаттабу ВІашагІхийттача Штаташа Вьетнаме, хьакхайкадир цІи йоза йолча негритянски лидера Мартин Лютер Кинга, «Вьетнамерча тІемо саготдаь священникаши мирянаши» яхача тІера духьаларча организаце конференце заседане шерчакъаьла деш.

Конференци вІашагІъеллареа цхьанне, Вьетнамерча американски агрессена духьаларча протеста болама юкъе хьинаре дакъа лоацаш хилла хьаьдалаша суде веннача священника Уильям Коффина хьакхайкадир, США ди тІехьа цхьаьргІа баржаш латт яскаре гІулакх де бака а шоаш цийса ца лоархІаш болча тІема юкъе дакъа лаца а ца тугараш хьаллацара тІехьара болам, аьна.

Къаьстта шей цхьаьнне планех лоацо ше дувцаш Уильям Коффина аьлар: «Аз дІахо а къовсам лоаттабу воснии форма ноашта тІамэкха а Вьетнаме тІом бе а ца тугараш хьаллоацаш. Со кхерам се лаца мегаш хиларо. Аз сайна чІоаггІа сий долаш гІулакх лоархІ сий къовсамо лаьрхІар кхоачашдар духьа иебахте гІолга».

* * *

НЬЮ-ЙОРК. «Демократашта альтернативни политика кийчъяра тІехьяра коалиции» яхача организаце ньюйоркски отделене «Нью-Йорк таймс» яхача газета тІа кепатеха араьякхай Вьетнаме лоаттабу тІом холдамбола(ш) бехке беш йола заявлени. Вьетнаме лоаттабеча тІема раьза боацараш оарцагІбовла беза ха хьетІакхаьчай.

* * *

ТОКИО. «ДІаякха Вьетнамера американски агресси». «Американски авиаце яхача къесапе ДРВ-на чуьтта бомбаш еш чекха соцаела хьалех оала» — цу тайпара лозунгаш а долаш чакхъьлер Токиорча американски посольствана а японски парламента а юхе хиния Японерча махара тІехьадаттарий демонстраци.

(ТАСС).

Къулбехьен Вьетнамера тІом

ПАРИЖ, 8 февраль. (ТАСС). Къулбехьен Вьетнам Мукъалккхара халкъа гераланцарча кийий доакъоша селлаш наступательни тІема операцеш йолавьй форда гІашлой йоккха база а Лангвеорча къаьсттача гІулакхашта лаьрхІача американски бІунии чІоагІъяь лагерь а уллача Кхесань яхача атагІарча американски бІунашта духьала.

«Баьнцарча бетонгий» духьале хаьаьй, лагерь йаьлькхай, яхаш хоам бу Сайгонера Франс Пресса агентства.

Лангвей яхача лагерь наступлени ена ханна патриоташа чІоаггІа йоккхий тоташи минометаши чуьтта йолайир 6000 гаргга американски салтедаттача Кхесань яхача бІаьно гонахьарча моттиггашка бІарг лоакхаш йолча 861-ча лакхаленерча аэродромай форда гІашлой позицешта. Валерча аэродрома гІулакхаш ханна юкъаргІаьхар.

Лира тІемаш лаьттад Къулбехьен Вьетнама кхыча районашка а. Патриоташа йоккхий тоташ чуйийттай Плейку яха город лораеш болча американски интервентий позицешта города гаьна йоаццаш уллача саперий бІуний базанех.

Кортамукъалех низаша селхан массехк атака, цІй Бьенхоарча базе чу беннача американски десантникий позицешта. Ниа болаш йоккхий тоташ чуйийттай Кантхо яхача городерча Меконг яхача хий дельтерча американски бІунашта. Массехк сахьата лира тІом лаьттар тахан наторал тІеи баржаш тІеи а зетта ди тІа гІолла лодаш хиннача американски бІуний подразделенешта патриоташа атака яьча Виньлонг яхача провинце. Цу тІем тІа майнеж човнаш хьа 70 гаргга сиг къаьстар интервентех.

Ер иттаргІа ди да Кортамукъален низай отрядаштеи Гуэ яхача городерча американски агрессорий бІунаштеи юкъе лира тІом латта. Патриоташа шоай позицеш карара ца ялийтарал совгІа, низ болаш атакаш а ю американскии сайгонскии бІунашта. Операци кхетамца чакхъяккхар бахьан долаш урагІдахар городе къилбаседехьарем къулбехьарен дракъош вІашагІдувладолийташ хина стратегически ши тІий. Из операци бахьан долаш чІоагІа халча оттаргІа интервентий цар хулайн бІунашта кхоачам тІабехьилга.

Кхыйе районах иоргІ районе Кортамукъалеи низай отрядаштеи каратедаштеи юкъе лира доь латтача Сайгоне. цига бахача нах хьал а доацаш, патриоташ баррикадаш хьалье йолаьй Сайгона пригорода Шолона улицашка.

КПСС ЦК Президиума заседани

ПРАГА. (ТАСС). ЧТК агентства бечъ хоамах, Чехословаке Коммунистически парте Центральни Комитета Президиума заседани хиннай Прага 6-ча феврале.

КПЧ ЦК Президиумо ладийгІар КПЧ ЦК Хьалхарча секретара А. Дубчека ше вийтагІа Москве ваха волча хана Советски Союза накъалаца хиннача переговорий хьакъехьа баьча хоамага а ше Венгерски социалистически болхлой парте ЦК Хьалхарча секретара Я. Кадарца Комарно вІашагІкхетара хьакъехьа баьча информацега а.

Президиумо дийцар КПЧ XIV-ча съезда хийцо лора дувзадена парте чакхдала езача гІулакхий программа оттадаьл дола доп. Программана ларде кьшьарча ЦК январски Пленума резолюци а КПЧ ЦК октябрьски Пленума къовбалцъа «Чехословаки социалистически общество дегІадара хІандарча этапера гІулакхаш лоархІаш» аха КПЧ ЦК Тезисаш а.

Президиума заседане йийцар парте лакхера оргаш хилархи тарра съездашта юкъерча хана централни Комитета лоархІам айбара тІадерзадьча политически документа проект.

БЕЛЬГИ. ШоллагІа кІира да университета французски отделени Валлоне терригоре тІа дІахьийтар духьа, мехкара лакхерча образоване система шерьбийтар духьа, образоване прогараа система демократизаце яйтар духьа гІийтта Лувенски университетера студенташ-фламенцаш ца тув. Акхача хьасапе тоІаю полисе демонстраци.

Сурта тІа: Лувенски университета демонстрантий полицеи юкъе дов ба лодійские.

Бельга—ТАСС сурт.

Со кхст-кхоста хул тхоай юрта—ГехтІа. Се цига дІакхаьчача цигарча, са воккха хьаша Ильясов Ахьмад директор волча юкъерча школе дІа чу ца эттача Іиш со. ХІанз ваха волаш, чуйнна къамаьлаш воаллаш коравир сога из.

— 9-ча классера тха дешархо ва яр — хьакхетавир цо со. Тхоай школех беш шерье безам болаш да тар — дІайоагІа гаьнаш енай оаха. Леча тха активист, организатор ва, хьашдар дулургдолаш. Цунна хов, гІулакх дІадоладе а, диха из хІачаккІакхха а. Соцай бешах лаьла къамаьл хиннадар тха шинне.

Цхьан минута уйла еш а ваьгІа, юрах араьхежар из.

— Педагогаша оалаш мададарра «хала» дешархо вар из. Занятешка ца воагІаш Іара, аьрдагІа лелар, цхьаннега а ладуйгІацар. ВІалла деша а ца дешаш сеца ваьнар морг вар. цхьан классе ваьгІаш ши шу даьккхадар. Цхьаболча хьехархоша хІама ходара вьйннав-иг ер аьна тесса итавар.

Бакъда аз сабарлир: соно дагаехар сайна дукхаезаш хиннача къаьна хьехархо. Аз шйцао Клавдия Павловна Малютина я.

..ТІом болаш хала ба яр из. Геттара хала эз. Кхьнетеел вла каьхат а дацар. Пакташ тІера Іоакха йиш йоацаш шийла яр классашка. Дахча дацар. ДукхагІбараш школера дІа а буьлаш дІадухар. Школа йита лаьрхІар аз а. Цхьабакъда. Клавдия Павловна чІоргІа оарцагІъаьнар со школе юка чувига гІертаби. Кхст-кхста тханига а ела са даьна а соца а къамаьлаш дора цо аз хІахо дешанза дарг ца хиларах. шей гонахьа хьакъалца тха дог а тешадеш. Клавдия Павловна бахьан долаш хьехархо хинна сох, дукхаезаеннай сова из башха-йика професси. Тхьаь иттаргІча шераш. ка хІаьтта кхийка йоІ йолаш ера из Нохч - ГІалгІайчоахьа балх бе, ловакхой берашта дешар хьеха.

— ХІанз мичай из тІаккха? — кхи са а ца тохадена хьаттар аз.

ДУКХАЕЗА ХЬЕХАРХО

— ВІалла гаьна а яц. Урус-Мартане. Хьехаш я. ХьалхагІа а сацна сатем болаш, даим йиш дукха д... массавца а я. Правительствени совгІат деннад цунна. республика Лакхеча Совета депутаталла хержай из Халкъа просвещене отличник. РСФСР школай заслуженни хьехархо я...

Селлара хьа, цІаккха а йоргйоаца лер наьха легашка йита хьехархо бІарга ца ейча Іевализзар со. Вахар со Урус - Мартанерча № 7 йолча школе. Сатийна яр. урокаш йолаенияр со дІакхаьчача. Школа директора ноа. Мунаева аьлар сога, кастта урок чакхъяргья, тІаккха бІаргагургья хьона Клавдия Павловна Оаха къамаьл деча юкъа урок йисте а яьнна, воатьвйдар безаш. Цхьабакъда, Клавдия Павловна йоагІаш яцар. Директора хьайхетаир со: «Клавдия Павловнайга оахьа минут а йоаккхалиц берашцара къаьста. Иштта я цун оамал. Кхьнеттел урокаш чакх а яьнна, геттара са дайнача хана а корайоагІартья хьона из школех».

Дукха ха ялалехьа йиш хилар са из бІаргаго. ТІах аьнна, хьинар долаш йолча цунах цхьаккха дира а оалалургдаш тхьаь вхаь шу собаргІа ца по хьехара балха дІасалай. аьнна. Воатв хино корта-м кІайбаьб цун. Фу аьйталургда цунга? Цун дерзига вахар — из школа я. Цунца доацаш доазам цунна шей вахар.

Цук классе чилар со. Из я цун масселяра йиъгІа класс. 30 бера сийлла бІаргаш да хІирлехна цунна бІараьежаш, цун хІара йош гуала ца лалийташ лоац цир. Клавдия Павловна истола хьалхашка вгІа юкъ-юкъе дешархоша пкъа цхьанненаш тІаккха вокхачунна бІарг тІа а сопабеш. Геттара дика йовз цунна царех хІара, ше оамал, гІулакхаш. ХІарачена цунна то-товча тайпара дувца хов цунна.

МагІа-аьгІа Іадийна бІаргаш, мІалегІа бІархІоггаш йола Мурдалова Роза. ЧІоагІа дукхаеза цунна музыка. Хьинаре дакъа лоац общественни вахаре. Е хургвола агроном Макмуджанов ЯрагІи? Масса хана а школа юхерча участке хул из, свекла, хьажкІаш дІаюеш. Спортивни кхьан вІашагІъетка гоаза из. Цу деррагІча хІамашта царх безам тІабахийтар Клавдия Павловна я.

ХІача лара тІера долаш. массаньахьа а кхача гІерташ кхуа бераш. Меллаь цун уж, цо хьайха, кхетабь яра а бахха, мехка массе мейнате болх беш. Хьехархо йолаш шо болх беча 30 шера вахара шерарча ноакъа дьахаз цо шейна дийша бераш, хоаргІен ликагІен меллаэ бІаргаго Іомабаьб уж. Цунна хов, граждании боккъонна вола шейй Даьхен патриот юххьаншарча классе партана хьалхашка Іохайлача хьзя деша хьахиза волавгита. Цу шей вахара керттерча гІулакха ерриге шей дІалу Клавдия Павловнас.

Цига цхьанне хьаттад Клавдия Павловнайга:

— КІорзадьалений хьона юрта, сагота ецай?

ЧІоагІа воакъа хул цунна из тайна хаттар мийта акха. Иззачо хІанз мишта дагалоз, къона хьехархо хилча хІаьта а.

Цунна из сатота. Цунна ше кхьнеттел ираз долаш хет цига. Из дага ца цигара юхьчакъа ала. Цун вахар — из школа, бераш да. Мишта къовсталургья из царех ше ць моттиг санна шийна еза а хинна дІаэттача хьамсарча Нохч-ГІалгІайченах?!

1938 шу. Тахан санна хагайоагІа поезд шей ший маря Грознерча станце кхоачаза сайре. Цу Іуйре а бахар уж республика [illegible] просе.

Клавдия Павловна Малютина... Сталинград... Педучилище...: — лаьрххІа дешар документаш наркомпроса болхлочо. Цун юхьмарех гуш дар, уж тайпа нах Нохч - ГІалгІай республике болх бе баьхка из чІоагІа раьза хилар. Мар—зоотехник вар, лакхара образовани а йолаш.

Шатой бахийтар уж, къона ши специалист. Цига къаьстта чІоагІа эшаш яр кадраш, дийша нах. Керда моттиг дукхаезаелар. ТІабийраза бора болх.

ТІом хьайра. Мар фронте вахар. Берашца цхьа йисар Клавдия Павловна. Хала ха яр. тІа ца кхоачаш фу дисар! Цхьабакъда, шейна дукхабезабенна болх дІакхоссанзар. Цун дог гІоздоалар лоамарой бераш букварь Іомадеш, эрсий меттала къамаьл де Іомалуш бІаргадайча.

Массехк шу даьнкачул тІехьагІа, тІом сапале хьалхагІа К. П. Малютина Урус - Мартанерча школе дІахьожаю балха. Цу хина денз цІаккха а шей моттиг ца хийцаш хьайоагІа Клавдия Павловна.

ВІаьрча цІоа хисьмой улл Клавдия Павловнайна хьалхашка. Уж да цунна хьалхайнераша цунна баркал оалаш дахийта письмош. Уж дьяхкад СибарегІара, Гьянарча Мангбовленера, Юстарча Къилбаседенера. Боккъонца болх а хиина, дика специалисташ а хинна дІабахав уж дахкийтараш.

— Баркал хилда хьона, Клавдия Павловна, тха дег чу Іа тесса гІ бахьан долаш, нийсача новкъа гІолла гІа баха Іомалаьб Іа тхо. Тхоца цІаккха а йицлургьяц Хьо, — яздо Красноярски краера Абдуллаев Хьамзата.

Кхы цул доккхагІа совгІат хург а дий хьехархочоа?!

Клавдия Павловнас къестабаш «дукхабезаш» «ца безаш», «хала» а «атта» а дешархой. Цунна берриташ а цхьатара ба уж. Цхьабакъда хІара бера дега йоагІа ялхаца веза. Шеначаь дег тІара лакъа лоац цо бера йхая цийсача навкъа тІа ялхара.

Нагахьа санна дешархо школе вена ца хилча, Клавдия Павловнай юхьа тІара гуш да, цо саготдеш, сахьувзадеш хилар. Цигтара дІейийкхе бера дай болча йоаа из дешархо школе ца воагІаш малагІча бахьанах Іийнав хар духьа.

Цкъа школе ца йоагІаш йисаяр Джабраилова Тамара. Цхьан дийнахьа визар, шоллагІча а, кхоалагІча а... Фу хиннадола-теш? Яха а яха хьехархочоа хайнад из даьлла деша ца ухийташ сецаьлга. Дукха да яккха йийзар дувцаш, гешабеш. Юха а деша яха йолаелар йиіг. Из тайпа гІулакх массаза нийсдала ниттта дІадерзаду. Иштта кхоачашду Всеобуча закон. Кхст-кхста кул берий даьшца - ноанощца къамаьл деш, дешарах лаьца юкъ-юкъе лекцеш ешаш. Цо хьинаре дакъе лоац «Зенине» яхача общества балхаца цун вий ше хиларех тарра.

Дукха ца йоацаш цІамкха а вІашагІкхийтар тхо Клавдия Павловнайна. ХІана кхетаи — республика хьехархой III-ча съезде. Перерыв хиннача хала дар из. Къонача хьехархошта юкъе латташ бІаргайра сона Клавдия Павловна Малютина. Цхьа хІама дувцаш яр из царна. Хьехархочун бар сий долаш болх хилар дувцаш хинна хургйолаш яр из [illegible]. Массане а чІоагІа уйла тІаьхийта ладувгІар цунга, шоаш ладувгІаш царна гора Клавдия Павловна ирав долаш хилар. Ирав долаш я, хала яле а, бакъахьара — хьехархочун професси ше хержанда.

С. ЛОРСАНУКАЕВ.

ТІехдика ледаду ремонтии (балхаш Грозненски района № 3 йолча баьшаьараш ледадеча совхозе. Тове езараш ткъаь итт трактор яр, царех ткъаь барзІ хІанз боккъонца ремонт яь ярна латт. Воа йисе шиъ укх денощка кийчъаь баьнна мастерской кхора араІоакхкхаргья, аьнна дош деннад механизатораша.

СУРТА ТІА: № 3 йолча совхозе мастерске чуьта хьалхашка иейй гу бехк беш воалли тракторий Малаваев Муьла.

И. Кобиашвили сурт.

ХУРГБОЛА ХУДОЖНИКАШ

Тха художественни школо шийна хьалхашка оттадаь декхар да берашта шкъера художественни [illegible] кхетами луга, дикагІа кхетараш бараш художественни училище а къаьсттача художественни дешара заведенешка а деша бала кийчбедга.

Общеобразовательни школе дешаш болзамехьа а 4 шера деша деза художественни школе. ЦхьоалагІча классе хІачуэц 11—14 шу даьнна, юххьанцарча школа 4 классел кІезигагІа йоаццаш юкъара образовани йолаш дола бераш.

ЛакхагІча классашка хІачуэц 17 шерал тІех ха илаина йола бераш. 6—10 шу даьнача берашта кийчон группа вІашагІъеллай. Школе дІаиш экзаменаш дІаелиеш изобразительни искусствах кхетташ хилар хьаьнехкан дола бераш. Приемни экзаменашка хоитт общеобразовательни школа хьалхарча яхъ класса программа боарамерча суртех, живописех, композицех. Ди шкъа ен кІиранна кхоаш занятеш 3—4 урок йолаш, укх дисциплинаех: сурт, живопись, композици, скульптура, искусствий истори.

Дешара шу чакхдоалаш школерча дешархой дикагІа долча балхий отчетни выставка уттаю. ДІаихача шерашка отчетни выставкаш уттадай изобразительни искусствай музея выставкаш хулча зале а Нохч - ГІалгІайчен районии центрашкарча цун филиалашка а.

Дешара шера школана чухьа конкурсаш а композици, живопись, скульптура дикагІа дьал хул хьехам. ВелагІалаьннача деношта хеташ конкурсаш.

Дуней халкъашта юкъерча выставкашка а дакъа лоацаш хинаб художественни школа дешархой. 1967 шера Шерстюк Людас иябаь болх хьекха оттабаь хинкаб Цельнерча берий творчества выставке, хІаьта Шамилв Сережас иябаьр — Норвеге.

Юбилейни шера хьалхара ах шу керттера предметаш кхетадара гІулакха дика йьехкаш а долаш чакхдаьккхар школа дешархоша Субботина Наьяс, Курилова Таняс, Середа Сашас. Истемилов Сахаба, Абасов Асланбека, Арсанов Альяс, Банкуров Існара. Чапай Вытале, Гостинина Людас, дуккхача кхычар.

Художественни школа йистеяьккхараш дІахо дешаш ба юкъерча лакхерча художественни дешара заведенешка. Краснодарски художественни училище дІахо дешаш ба Белдетный Миша, Идрисов Даиаи, Эльмурзаев Сайхали, Пензенски художественни училище— Умарсултанов Наза, Рашаа шоргІча Ленинградски институте— Маслов Виктор, Махачкалински художественни училище — Газиев Олег.

Традицех художественни школе шоай выставкаш уттаеш болча училищашкарча студенташца вІашагІбеттадуш а хул дешархой.

ХІанз лаьача денешта — Советски Эскарен комсомолан 50 шу дизара вахъабаха кийчлуш ба дешархой.

Хьехаш зараш кхетамаш гІулакха мо-шоай башхалонаш болаш ба дешархой, цудухьа хІара дешархочунца тарлургбола шей къаьстта икъ а хьерха хьеха деза цунна дешар. Цу гІулакха чІоагІа къахьет къаьстта образовани, берашца беча балха стажи опыти йолаш болча художественни школа преподавателаша Яхно Алексей Николаевича, Янаков Георгий Юрьевича, Лиин Валентин Викторовича. Петров Игорь Николаевича, Минин Олег Михайловича.

Р. ЗЕМСКОВ,
берий художественни школа директор.

ЭГГАРА ХЬАЛХАРА РУМЫНСКИ АВТОМОБИЛЬ

БУХАРЕСТ. (АГН СОБНОР). Румыне хьаьа «Р-8» яха эггара хьалхара легковой автомобиль арахецаргья Пицештерча заводо ер шу долаьдалаче. «Р-8» яхача автомобила тІехьашкахьа оттабай 1000 кубически сантиметр йола мотор. 43 гоора низ болаш цун эггара тІех йола масала сахьата 135 километр я. «Р-8» из башха йоакха ма, цхьабакъда, цу тІа дикка нах хевшалу.

Редактор **М. К. ЛЬЯНОВ.**

ЛадувгІа, хьажа

РАДИО

10 февраль, шоатта: 8.25 — «Хала вІаши довзаш». 8.35 — «ДоттагІала», лакхерча классерча дешархошта. 16.05 — «Цу декой сайле» очерк (гІалгІай мет.). 16.30 — «Къонал». 17.00 — Москва. 17.15 — Концерт. 17.50 — «Оаха жоп ду шун хаттарашта» (гІалгІай мет.). 18.00 —«Кавказа вІашарам».

11 февраль, кІиранди: 8.30 — «Шоана дукхаеза эшараш». 15.20 — «Малва хьо?» яхача Гайсултанова повеста тІара цхьа дакъа. (нохч. мет.). 16.30 — «Литературни Нохч-ГІалгІайче». 17.00 — «Къонал (гІалгІай мет.). 17.30 — РадиоладувгІархой заявкех концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

10 февраль, шоатта

15.00 — Дуней халкъашта юкъерча гІулакхех обозрени. 15.20 — Киножурнал. 15.30 — «Чуче». Нохч - ГІалгІай республикански курколий театра спектакль. 16.30 — «Тени старого замка» яха художественни фильм. 1—3 сери. 19.15 — Концерт. 19.00 — «КВН-68». (Ц. Т.) 20.30 — «Ха» яха информационни программа (Ц. Т.). 21.00 — Интервидени «Іаьа Олимпийски ловзарашка» (произвольное фигурное катание) (женщины). (Ц. Т.).

11 февраль, кІиранди

14.00 — Берашта йола фильм. 14.25 — Школьникашта «Къона ленинец». 15.00 — Интервидени «Іаьа Олимпийски ловзарашка». (Ц. Т.). 17.00 — Советски эскара 50 шу дизарга. Грозненски гарнизона художественни самодеятельности концерт. 18.20 — Киноочерк. 18.30 — Интервидени. «Іаьа Олимпийски ловзарашка». Хоккей. США—Канада. (Ц. Т.). 20.45 — «ВоархІ кийнахьа». Дуней халкъашта юкъерча гІулакхех йола программа (Ц. Т.). 21.15 — «Тени старого замка» яха художественни фильм. 4—5 сери. 22.20 — Кинолакъбара клуб. 23.00 — Интервидени, «Іаьа Олимпийски ловзарашка» Хоккей СССР—ФРГ. (Ц. Т.).

МЕХКДАЬТТА ХЬА МИШТА ХИННАД

СОВЕТСКИ ИНЖЕНЕРИ
ДИСКУССИ
ЛЕРХІАР ШИ-ДУЬХЬА

Мехкдаьтта хьа мишта хиннад? Органически хІамех хиннад из е органически йоацечох хиннад? Хьайоача породашка малагІча оагІораьяра хІаьчад из — легкера, планета тІехен тІара хІаьчад е похера, лаьттан чкъор, кІийле йолча тІарча миште бусташ боацача кІоерталашкара хІаьчад?

Уж шеккъе а гипотеза хьахиннай Росса. Хьалхарар хьехаленкхай ши бІаь шу совгІа ха хьакхе эрсий Іилма дас Михаил Менделеева, цІи хезаш химика, элементий периодически система автора.

ЧІоаггІа дискусси еш тайп-тайпара дола, цкъаза хьдда вІашдуьйлара тетараш кийсделар. Цхьа уйла ярш а боц долаача вІаманна цьхьан дегара. Бахьанаш кхетош да — доазув долцаш дукха схемаши комбинацеши еш Іаламе средстваш, материалаш, приемаш дукхача тайпаех хилар. Декабрийски а месяцеши мехкдаьтта хьаьне да е къона да? Къамеьлаш дераш лаьттан тІара «бувал», цар хьезаду Венера а Маьлха системе кхы планеташ а, шо-шоаш дувцар бакъдеш космически аргументаш кхуел.

Мехкдаьтте а кІор санна хьа хиннадола е царех хІаравар шишей тайпара хиннадола?

— Дувцилга а яц, — жоп тов органически теоре оагІонгахьарча профессора Вассоевича. — ЧІоаггІа генетически бувзам ба кІоарем, мехкдаьттанеи, газеи юкъе, вешта аьлча, чІоагІаца, кхоачача, газа тайпарча фазашта юкъе. Уж массе а хана цхьана хьа а хул, цар кхоахе а цхьана йолаш дикка йІахха е лоац ха е йоакха.

Эггара а хьалхагІа хьакуа кІорраш е йоагІа слоеца. Мехкдаьтта доалла моттигаш хьахиларе эш углеводородни флюидий шозлагІара аккумулаци (цхьана вІашагІкхетар), хІаьта уж эоххьанца геттара чІоагІа вІашагІкийста а хул, тІехьагІо мара цхьана вІашагІкийте а яиц.

Цуьнца доца тІехьлоа доккха тешам — буха ухаса порода чура эггара хІамагІа доле тІеданатІа. малагІча тайпаре а долча хьаІарош тьалхагІере микромехкдаьтта оалаидар. Породашка дІасе кІенача цун доазаш, органически теори хьалххоебарша дыче подрзІанашта даллана, юкъьера лаьрхІа кхоэтикъен иттаэтикъе тракшоа тоне кул. ХІанта мехкдаьтта оррагача запасех цу дІа-са кІенача ІаламеІа дукхача мехкдаьтта йоакха йоаца процент мара е хилац.

«Органисташте» духьаларча хьададу мехкдаьтта шоаш хьаІеа соманаш а хІаьт долла микромехкдаьтта а долаш хилар. Цар бейду из мишта е мичара а хьакхлаьш да хоаш доацега.

Органически йоаца гипотеза хьалххоебараш лерхІар геттара бернаш бола кхы хьаьт—планета лакхере мегин хилар да. Цар лерхІ мехкдаьтта углеводаш лийтача, кІттІача кристаллически ларда юкъе гІолла хьалаьхлаш хилар. Уж-м Маьлха системе геттара чІоагІа дІасапарча яй.

Мехкдаьтта, углеводородни газаш кІттІача породашка гІолла чекх е юхлаш урагІа ух, уж норамай кІенеш кулаший къоршца, хІаьта профессора Кудрявцева лакхуг дІаллаца цига цхьана табла органически материаш хьере йиш а яц. Масала хьанно лийцача кристаллически щита чу е ларда чу хила лерхІа тайп-тайпара йоль йоаккха регионаш.

Органисташ а ба чІоагІа тІогІерташ. ДІааьархІарга кий, йоаш цар, йоккхача кІоаргиашлаш углеводородаш болаш хила. ХІанта а, лакхача тІатоІамаш температурай зонаш тІех е яле, мехкдаьтта флюидаш магматически расплавашца цхьана, юхоуххаш породашка хІаьчача маттала мишта юсаргья? Цьыаккха дача а юсаллургьяц, кхьнеттел цу самьете вІамагІа е оргья.

Из кийса дац, нохи, дуьхьабуял органисташ бевцараш. Углеводородаш кхуца ца лун а йиссаш, уж дІас-дІасо юлеш эргаяа, тІатІа ноаммехагІа ул, дІа-са вІашгІеьхьоал, лаьттан чкъора эггара кагагІча Іургашка ух, хІаьта хоза а яеш, тІа-тІа лаьггІа хье е Іоеш мехкдаьтта доалла моттигаш а кульйташ.

Масси шей тайпара йоаа Іалаьмате йоакха мехкдаьтта доенла Бессайн а. Цун лакторча, эггара хоагІа дІа-са наетача даьлье ниа кар-бІаь километрага дІакхоач. Прогиба хІара квадратни километра хІал кхо бІаь миллиарда кубически метр вещество а. Кхьнеттел нагахьа санне цунш процента ээгагІа дагье хилла а мехкдаьтта углеводородаш яра, цо прогиба квадратни километра кхо миллиони тонн кулийтаргья!

Дискусса дуьцар юхаухача породашка мехкдаьтта углеводородаш хьакулаш дераш санне дола хьалаш уттадар лабораторни экспериментах лаьца. Чакхьхача опыташ, йоаьар профессора Семенова, хьаьхьхад лоабатеш а атомоскипатаеш юкъе а йоаш органически хІамаш йохІача тайп-тайпаре йола углеводородий хьакулаьга, хІаьта уж шоай вІаштІехьлаьга дийнача Іалама хрента тара йоагІа а.

(Ши-дуьхьарча лерхІараш юкъе, кІаьда аьлча, кІоарга ордо, юхадоача соманех вІашай кхетаре дика лара хина йоаш йоллалашаш а.

Совещане эсаш ышр, мехкдаьттеи гази органически а санна, миттта органически боццаша а ваньтьяна хьакива йиш хила мег е дааш, кмьоастагІаш лоладараш вІашн тоабе гІейрта оаза. Бахьанаш хьехьааргда хургдолча.

Геннадий БЛОК,
АПН Іилмаи обозреватель.

НИКЪ ДИКА ХИЛБА ШУН

Дукха хагий нах гулбеннабар укх деношка Грозненски мехкдаьтта института клубе. Яккхаш я музыка, массе инженера хьахьз бедаш барий оазан. Уж ба института дийша йисте а хьакха, хІанз дипломаш хьаьнда бахъа селхашха студенташ.

Сайре хьаьла института партнома секретара ноа. Шевдрина, института заочни сайрейнарчен дешара проректора ноа. Габисова Іоднийшар, выпускникашта тайп-тайпарча отраслей инженера специальность хьехажарах дола прика. Института дийнахьа отделени дийна хьахьзй 287 саго. Царех 16 сага тІехдика дешарах дола дипломаш дедар.

Цул тІехьагІа къонача специалистий вахара накъ дикхьала бувцаш къамаьлаш ду мехкдаьтта промыслай оборудоване кафедра заведуюце ноа. Симонянца, ВЛКСМ Ленински районна хьалхарча секретара ноа. Подлесение, декана Зенкова.

Студентий вІорагІа къамаьл дир Мурдаев Руслана. Шоаш хазра нийсача наькъа тІа баьхначарна баркал оала ца.

Р. АУШЕВ.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина урамд, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-96; редактора зам.—3-39-11; бехктоцаьча секретара—3-34-38; партийни вахарец, культурни, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахамех письмоши отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-38; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05038. Заказ № 593.